44рդ ՏԱՐԻ — ԻԶՄԻՐ ՇԱԲԱԹ 12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1883 — ԹԻՒ 1242

ԱՐՇԱԼՈՅՍ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ

Հատը 3 մէճիտիէ Իզմիրի մէջ | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՀՈՐԻՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Դուրսեցը 4 մէճիտիէ Հատը

Ց. Կ. ՍԿԱՄԵԱՆ
Համարատու—Տնօրէն

ՏԱՐԵԳԻՆ ԿԱՆԽԻԿ

ԻԶՄԻՐ	Օսմ. ոսկի	1
ԴՈՒՐՍԸ	Մէճիտիէ	6
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐ	Ֆրանք	25

ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՆ

3	դրուշ տողը	Մէկ անգամ
2	դրուշ	Երկու անգամ
60	փարա	Երեք անգամ

Գ. Գ. ՊԱԼԹԱԶԱՐԵԱՆ
Հիմնադիր

Խ. ԴԵՐՁԱԿԵԱՆ, Կը տնօրինէ բաժանորդագրութեան եւ ծանուցման վերաբերեալ բոլոր գործերը։ Ռուսիէ–Պէսէսթէն

Ինչ եւ է գրութիւն, յղուած կամ նամակ, որ ուղղուի ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԵԱՆ կը վերաբերի, անօրէնին կը դրկուի։ Սեվրի խան թիւ 17

ԻԶՄԻՐ

Շաբաթ, 12/24 Նոյեմ.

Նախորդ թուով, Թագախանէի Թաղը՝ հայ անհատի մը գոդերէն բռնուելուն առթիւ, ըսած էինք թէ ոստիկանութիւնն ու Թաղապետութիւնը պիտի բռնէին զմեզ նոքէն քիչ մը խօսելու։ Եւ, իրը հասարակաց կարծեաց կամ խղճին Թարգման, պարտաւոր ենք կարծեմ, հասարակութեան ձայնս և վառնգ սպառնացող զեղծումներուն դէմ բողոքել, և անոնց դարմանը խնդրել։ Իսկ, եթէ դժբաղդաբար ստէպ անընելի կը մնան մեր բողոքները, մակաբերել կուտան մեզ, որ բողոքոյ ենթակայ վարչութիւնը լաւ գաղափար չունին իրենց պաշտօնին կամ պարտաւորութեան վրայ, պարագայ՝ որ բոլորովին հակառակ է թէ Վ.Հ. Սուլթանի բարձր կամաց և թէ՝ կայսերական կառավարութեան հրամաններուն, որք միշտ կարտայայտուին պետութեան բոլոր գաւառաց, քաղաքաց և այլն բարեկարգ վիճակին և ժողովուրդին պիտոյից ու ապահովութեան համար։

Ոստիկանութեան գալով, շատ բան մը պահանջած չենք. ելար կարծեմ, եթէ խնդրենք որ իր մարդիկը քիչ մ'աւելի ուիպէ, իրենց պարտաւորութիւնը կատարելու մասին։

Իսկ Թաղապետութեան համար, մեր պահանջներն աւելի ոնոյան բաներ են, համեմատելով իր պարտաւորութիւններն Ոստիկանութեան պարտաւորութեանց հետ։ Վասնզի առանց սխալած ըլլալու, կրնանք ըսել թէ Ոստիկանութեան պարտաւորութիւնը «բարոյական հսկողութեանց» մէջ կը կայանան, մինչդեռ Թաղապետութեան պարտաւորութիւնը անոր ներքակ, այսինքն «նիւթական հսկողութեանց» մէջ։ Դիւրին է ուրեմն եզրակացունել այս երկու հակապատկերներէն, որ առաջինին պարտաւորութիւնը ծանր են, և գործադրուած միջոցին իսկ կը ընան իրենց նպատակին չհասնիլ, քանի որ նոքա ուղղակի ՄԱՐԴՈՑ հետ յարաբերութիւն ունին, մինչդեռ վերջինին պարտաւորութիւնը ուղղակի ԻՐԱՑ հետ են։ Մարդիկ կրնան խուսափիլ ոնոյն իսկ ամենախիստ հսկողութենէ մ'ալ, բայց իրերը, այսինքն քարերը, փողոցներն ու լապտերները չեն կարող պրծիլ Թաղապետութեան ձեռքէն, եթէ կամք ընէ ուղղել և «դդասացունել» զանոնք։

Փոքրիկ դէպք մը պատմենք, և ուրիշ անգամ տեղի չունենալու համար(?) մեր պահանջման սկսինք Թաղապետութենէն։

Հինգշաբթի գիշեր, առաւօտեան մօտ, գարձեալ Թատրոնէ Թաղին մէջ պարտիզպան մը կը բռնեն գոդերը, և խնդճին ունեցած երկու մէճիտը և վրայի հագուստն առնելէ ետև անխնայ կերպով ալ կը գանակոծեն ի պատիժ... քիչ ստակ կրելուն։

Կը կարծուի՞ արդեօք թէ, Թաղապետութիւնը ոչ ինչ պատասխանատուութիւն չունենայ այս պարագային մէջ։ Ընդհակառակն բլլալով, մենք կը կարծենք և կը պնդենք ալ, որ ինք աւելի պատասխանատու է քան այլ իշխանութիւն, երբ իսպառ և ինչպէս ոտատրոնը կը մնայ այդ Թաղը լուսաւորելու, գոնէ պէտք եղածին չափ, ի՞նչ կը սեւմ, գոնէ անցորդաց՝ կոխած տեղերին տեսնելու չափ, գոնէ իրենց առջեւէն, ետեւէն և քովէն անցնողը նշմարելու և չտեսած քայլերնին տիղմերու մէջ չիսօթելու չափ։ Այն ատեն ա՛յ գոդերը կը համարձակին անցորդաց վրայ յարձակելու, և ոչ ալ անցորդները կ'իյնան անոնց ծուղակը, և ի հարկին կրնան պաշտպանել ինքզինքնին թէ՝ գոդերէն և թէ՝ տիղմերէն։ Մինչդեռ ներկայ եղերեալ վիճակին մէջ, ոստիկանութեան մարդիկն անգամ անկարող կը լլան այդ Թաղին մէջ շրջադայիլ և չարագործաց հետքը գտնել։

Բուն Թատրոնէ փողոցին մէջ, այսինքն սրճարաններէն ըսկսելով, մինչեւ մեւս ծայրի... գինետունը (մե՛ծգ Աստուած, անանէ անգամ զուրկ են մեր խղճալի փողոցները, և մարդ կը շուտի երբ փողոց մը հասկցունել ուզէ) բուն այդ փողոցին մէջ լքեանք, որու անցուդարձը խուռն է ուրիշ փողոցներու համեմատութեամբ, մանուած ատեն խաւարին և գնդանին դաղտարը կը սատանայ մարդ։ Եւ օ՞ր գուշութիւնն ընէ անցորդը, դոգերուն ձե՞ռքը չընկնալու, եթէ չ տիղմերու մէջ չմտաւալելու։ Եւ այսքան հարիւրաւոր և հաղարաւոր բնակիչք, որք այդ փողոցն անցնելու ստիպուած են, միշտ երկիւղի և վտանգի մէջ են, մէկ երկու հատ լապտերի չգոյութեան պատճառաւ, զորս գոյացունելն ի՞նչ տհագին գործ է արդեօք Թաղապետութեան համար։ Նէ՛ յուսանք սակայն, որ կը ջանայ այս «ամենադժուար» ձեռնարկութիւնն ընել, այդ փողոցին մէջ գոնէ քարիւղի քանի մը լապտերներ դնել, և տեղի չտալ նոյն փողոցի բնակչաց խնդրագիր կամ բողոքագիր մատուցանելու իրենց, ինչպէս որ քանի մ'ատենէ ի վեր այս կամքն յայտնած են։

* * *

Կարծենք պատեհ առիթ մ'է, քանի որ Թաղապետութեան վրայ կը խօսինք, մեր ընթերցողաց աչքին ներկայել Ռէֆօրմի զրկուած հետեւեալ նամակը.

«Խմբագիր, ներեցեք ինձ ձեր պատ. թերթին դիմել, Թաղապետութեան Բ շրջանակի ուշադրութենն հրաւիրելու հետեւեալ մեր փողոցներու և մանաւանդ Ֆասօլայէն Թատրոն և (Մէն—Ժան) եկեղեցին առաջնորդող փողոցին վրայ։ Անձրեւներն սկսելուն պէս, այդ փողոցէն անցնիլը եթէ ոչ անկարելի, գոնէ խիստ դժուար պիտի ըլլայ, քարայատակին վատթարութեան պատճառաւ։ Նաև, քանի մ'օրէ ի վեր այդ փողոցին մէջ խռուոչ մը բացուած է, որ նախ փոքր՝ բայց երթալով մեծցաւ և դրէթէ փողոցին կէսը գրաւեց, Թաղապետութեան անհոգութեանն ու անփոյթութեան շնորհիւ։ Կառքերն ա՛լ չեն կարող անցնիլ ատկէ, և անցորդք դիշեր ատեն իյնալով վիրաւորուելու վտանգին ենթակայ են։ Շատ անգամ աղդարարուեցաւ Թաղապետութեան մարդոց և Պ.... որոյ գրասառնիկ խռուոչը, և որ տրտունջ բարձաւ հարկեղած տեղը, անցեալ օր Թաղապետութեան երեք պաշտօնեաներուն այցելութիւնն ընդունեց, որք հրամայեցին անոր, այդ խռուոչը գոցել տալ իր ծախքով։

Թո՛ղ բարեհաճին ուրեմն ըսելու մեզ թէ, Թաղապետութիւնն ի՞նչ բան վերապահած է իրեն, հասարակաց ճանբաները շինելու մասին, քանի որ իւրաքանչիւր տան տէր ստիպուած է իր ծախքով շինել ա՛յնքան կառքերու և սայլերու աւերած քարայատակները։ Ի՞նչ որ ալ ըլլայ իրաւացի չթուիր մեզ, որ վարձուոր մը կամ ատն տէր մը պարտի իր ծախքով նորոգել, ոչուրիշէն վնասուած բան մը, և այն ատեն պէտք էր որ կառապաններէն և սայլապաններէն խնդրուէր, ատանց յատակումը։ Արդ, եթէ ատանք կը վնասուն, կը վճարեն սակայն։ Եւ ահաւասիկ վիճակաղրութիւն մը, թէ ի՞նչ տուրք կը ստանայ Թաղապետութիւնը կառապաններէն և սայլապաններէն։ Իզմիրի մէջ կան գրէթէ 90 կառք և 360 սայլ, որոց իւրաքանչիւրը կը վճարէ ամիսը մէկ մէճիտիէ, որ կը նէ տարին 10,800 մէճիտիէ։ Աւելցունելով ասոր վրայ նաև Թաղապետութեան՝ կառավարներէ առած օրական տուգանքը, զոր վճարել կուտայ այս ինչ կամ այն ինչ բանին պարտաղանցութեան սամար, տարեդլխին բաւական մեծկակ գումար մը կունենայ։ Նա մանաւանդ Թաղապետութիւնը 2էն 3 մէճիտիէի բարձրացուց կառաց և սայլից տուրքը։ Ստոյգ է որ. կառապանք բողոքեցին, բայց կ'երդնիմ որ այդ բողոքն անընելի կը մնայ։ Թալով մեր փողոցներուն, գուցէ բաւական քայքայեալ և ատանի չեն Թաղապետութեան ուշադրութիւնը գրաւելու համար։ Համբերեցեք, օր մը կը չինեն։»

Զօրապետ Սալիհ փաշա երէկ կրկին Զէյմէ գնաց, վրաններու ներքեւ պատապարուած ժողովուրդը, նոր չինուած հիւղերուն մէջ տեղաւորելու համար։

— Նաւահանգիստս գտնուող Տիւկէ–Թառուէն դաղղ. մարտանաւին հրամանատարն ու սպայք,

ԱՌԵՂՏՐԱԿԱՆ

ԶԱՄԻԶ. — Սուլթանին. շաբթուս մէջ եղած ծախքերուն դիներն են. Եէրլի թաց 2 ղշ հասարակ 2,30էն 2,75 երկրորդական 3էն 3,25. առաջին 3,50էն 4. էքսթրա 5 ղշ օխան Ուրլա վարնոց 120էն 125 ղշ կեղինարը հասարակ 150էն 155 երկրորդական 180էն 185. առաջին 190 էքսթրա 220էն 260 տեսակին համեմատ։

ՐԱՁԱԻԻ. — Հրապարակը հանդարտ է եէրլի վարնոց չէօփիւ 1,25 չէօփիւզ 1,25էն 2,25. Էորէմիտ 50էն 60. Ուրլա էլեմէ հասարակ 85, առաջին 90էն 85. Զէյտէ 95 Թարապուրուն թաց 1,75էն 1,87 հասարակ, 2,50էն 2,62 առաջին 2,87 էն 3,25 էքսթրա 3,75էն 4. Քիւբ 3էն 3,25։

ՍԵԻ. — Հրապարակին հանդարտութիւնը միշտ կը տիրէ Զալէն և Տէմիրի տեսակներէն քիչ մը գործ եղաւ իսկ Թիրէին տեսակներուն դանդաղ գոհացուցիչ չեն. շաբթուս եղած ծախսերն են Թիրէ ընտիր 72. երկրորդական 70 երրորդական 60էն 65 ղշ Ֆրանքս քէ։ Ալաշեհիր և Սկօպէ 75 Ֆրանքս քէ. եէրլի 50էն 70. Զալ և Կիւնիւք 65էն 66 երկրորդական 55էն 60։ Քրքաղաճ Աքսար և Սկօպէ 60էն 65։ Մէնեմէնը 47էն 50 Ֆրանքս ի մէթրանոց։ Ֆոչա ընտիր 80 երկրորդական 76էն 77։ Հաւաքմանիքէոյ 75 Ֆրանքաւոր առսրակով։ Զէյտէ տոպրակով 88էն 90 վարիով 95էն 96 Ֆրանքաւոր ի Զէյտէ Սամսոն ընտիր 78էն 80 երկրորդական 69էն 70 Ֆրանքաւոր ի Սամսոն։ Միաքէթ եէրլի 60էն 65 Իրեքարա 65էն 75 Ֆրանքս ի մէթրանոց։

ԱՖԻՕՆ. — Շաբթուս 191 կոշով ծախուեցաւ հետեւեալ կերպով 4 հատ Գոշատրէ 150 ղշ, 116 հատ ատէթ, Քարահիսար և Աղշէհիր 95, 95 և 87 ղշ, 28 հատ 1882 տարուան Բէքօլիթէն Քարահիսար 95 և 95 ղշ, 38 հատ Թալէքուալի 87 և 91 ղշ, 5 հատ Զըքընիք 82 և 85 ղշ

ԻԼԱՆԸ ԸԼՍՄԻ

Սկօպէ գաղտը
մէճլիսի խատրէմնէն

Գայրաթանը զատէ վերէսէլերինին միսիս Հօնիչէրէ օլան պօրմաբրնա մուգատալը, վէրիաէն Ֆէրաղ իւհատէսինատ օլան Կէլէպէճ վէ Սարը Գէմէր չիՖթիլիքեաթիքնին միւզայիտէ վերիլերէք, իլանը ալա վարագա պիպարիլմիշ խէ տէ, ալա քէրբէ գիրը օլունան չիՖթիլիքեաթիքն միւզայիտէսի բէսմէն մէնն օլունատուղուանան իլան օլունուր։

Ֆէյ 6 Թըշրին սանի սէնէ 99

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԸ

Զէյտունի Թէ՝ անցեալները Կիւսթաֆ Նօկէյ անուն Սուսրիացի հայը ձերբակալող ուսակապետ Գաղթան Սթէֆանի բռնուելով քաղաքս բերուեր է երէկ իրիկուն։ Այսօր յիշեալ Նօկէյը պիտի կանչուի ոստիկանութեան կողմանէ՝ որպէսզի ատուգուի նոքա նոյնութիւնը։

— Հրդեհը ծագում առաւ առջի գիշեր, քարափին վրայ Խրիսթոֆիտիի Ֆերբանէին մէջ, բայց առանց նշանակելի վնասի կարելի եղաւ խեղդել։

— Առջի իրիկուն, Քանքօրտիա սրճարանին ետեւ երեք գինեալ դողեր՝ մէկը բռնելով ժամացոյցն ու շղթան կը կողոպտեն։

ԱՌԵՂՏՐԱԿԱՆ

Ամերիկայ Միացեալ Նահանգաց Նոր Եորք քաղաքէն հեռագրեալ է հետեւեալ։

Ֆիլատելֆիոյ մէջ Ֆրանսական Գեղարուեստաց Ընկերութեան ներքեւ գտնուող Գեղարուեստաց Դպրոցին մէջ, Ֆրանսական Գեղարուեստաց Ընկերութեան Նախագահ Ֆրանսական Գեղարուեստաց Դպրոցի Տնօրէն Պարոն Ֆրանսիս Ֆրանսիսի ներկայութեամբ, Ամերիկայ Միացեալ Նահանգաց Գեղարուեստաց Ընկերութեան Նախագահ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՄԵՐ ԱՐԴԻ ՎԻՃԱԿԸ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

(Շարունակութիւն Տես թիւ 1240)

Ա.

ՈՒՐ Է

Ընթերցողն ինչպէս տեսաւ՝ Սահմանադրութիւնն այլ ևս Հայ—Ազգին տիրող օրէնքն էր Պետութեան իսկ բացարձակ կամօք, ուստի և անարգել գործադրելու ժամը հասած լինելով՝ պէտք եղաւ կազմել և գումարել Ազգ. Ժողով մը, որ կատարուեցաւ, և որոյ անդրանիկ քուէով (կարծեմ) Պատրիարքութեան կոչուեցաւ Հանգուցեալ Պօղոս Ս. Նախորդ Առաջնորդ տեղւոյն։

Այն ինչ ամեն ուրեք Սահմանադրականք գոհ էին և ուրախ, սրտերք լցուած էին սիրով և յուսով, և Տէրութեան այս բարձր շնորհոյ համար լիաշուրթն մաղթանք կուղղուէին առ Ամենաբարձեալն, և այդ նորակազմ Ժողովն արժանընտիր Վարչութեան մը հետ (Բազ. Ժողով) փոխադարձ ակնկալութեամբ կը գործէր, յանկարծ, Մշեցի տեր Ցակոբի մը պատճառաւ իրաւասութեան խնդիր մը յառնելով խաղաղութիւնը վեր ի վայր կը շրջի երբեմն Մխիթարեանց փոքրաւոր, Հռովմայ սպասարկու և Ռոմենի հոգեզաւակ եկեղեցական Հայերու շնորհիւ. Ժողովը և Ժողովուրդ կը յուզին, Սահմանադրութիւնն իւր խանձարուրին մէջ կ'զգայ զինք ճնշող ձեռքը անհնարին ճիգեր կ'թափէ այդ ձեռներէն ճողոպրելու, սակայն ընդունայն, և անդէն դոյութիւն կ'առնուն երկու հակընդդէմ կուսակցութիւնք (Ազակողմեան և Ձախակողմեան), միշտ շփոթելով իւրեանց ստանձնած դերերը։ Մխալած չեմ լինիր երբ ասելիք ունեմ՝ թէ դոյն այդ միջոցին ծընունդ կ'առնու մեծահամբաւ Դալաթա օճախին՝ նոյն իսկ վերոյիշեալ եկեղեցական Հարց խնբրաւանօք և ակնկալութեամբ և չատ չ'անցած այդ օճախք կը դառնայ ՈՐՋ ամեն կարգի չարաբարոյ և անասնական եկեղեցականայ և աշխարհականայ, և յորմէ անտի բնաւ հանդիստ և խաղաղութիւն վայելած չէ Ազգը նորանոր խարդաւանութեանց և դաւերու մատնուած՝ յայնմհետէ Ազգ. Ժողովն իւր պատկառելի հանգամանքը կորուսանելով՝ դարձած է վեհավայր անկարգութեանց, կռուոյ, պառակտմանց, սպարէզ գձուձ չահասիրութեանց և վատ փառասիրութեան։ Բանտերու կենդանի վկաներ են՝ Ազգ. Ժողովոյ հրատարակեալ և ոչ—հրատարակեալ Ատենագրութիւնք, դաղարեալ և անդադար Ազգ. լրագիրք, այն ազգասէր, պատուաճանաչ ու պարտաճանաչ երեսփոխանք, որ մի զկնի միոյ թօթափելով իւրեանց ոտքի փոշիները՝ մեկնած են այդ գայթակղութեան վառարանէն անդառնալի կերպիւ. ուստի չեմ զարմանար երբ Մասիսի 3882րդ թուոյն մէջ «Ազգ. Ժողովոյ երկեկի նիստը» խորագրով յօդուածին մէջ սա տողերը կը կարդամ. «Ռ. ԿԻԻՄԻԻՇԿԵՐՏԱՆ. Ազգ. Ժողովոյ խոնարհ և անհամակրելի կացութեան մէջ «փստա» կ'որոնէ և Կաթղկ. ընտրութեան իրաւունքը համայն Ազգին կը տայ»։ Սոյն տողերը կը ծառայեն վկայել իմ դրածներս, նաև հաստատել թէ դեռ ևս՝ Ազգ. Ժողովը (անուանն անարժան և Ազգին վատահութիւնն խաբաւ կորուսած մարմին) կը գտնուի խնարհ և անհամակրելի բառերն առանց նոյն իսկ իւր անձնասիրութիւնն ու արժանապատուութիւնը վիրաւորելու . . .։

Դարձեալ Մասիսի 3546 րդ թուոյն մէջ սեպտ. 30ի ուրբաթ աւուր Ազգ. Ժողովոյ նիստին առթիւ կը կարդամ. «կրնանք ըսել թէ երեկի նիստին մէջ տեղի ունեցած վիճաբանութեան ձևն և ընդհանուր ուղղութիւնը կատարելապէս դոհացուցիչ էին». ուրեմն ցարդ Ազգ. Ժողով ըսուածին մէջ կատարուած «վիճաբանութեանց ձևն և ընդհանուր ուղղութիւնը կատարելապէս» անդոհացուցիչ էին . . .։

Դարձեալ Մասիսի նոյն թերթոյն միևնոյն յօդուածին մէջ ըսուած է. «Իբրև լուրջ վիճաբանութեամբ զբաղած բարեկարգ նիստ մը, երեկի նիստը կարեւոր տեղ մը պիտի բռնէ մեր Ազգային Երեսփ. Ժողովոյ տարեգրութեանց մէջ». ուրեմն բնական է հետևցնել թէ մինչև երեկի նիստը Հայոց ազգ. Ժողով կոչուած Մարմնոյն . . . նիստերն Իբրև ոչ-լուրջ (խնդու խելառ) վիճաբանութեամբ զբաղած անբարեկարգ նիստեր էին, որոնք այդ ազգ. երեսփ. Ժողով ըսուածին Տարեգրութեանց մէջ ամենէն մեծ և ամենէն կարեւոր տեղը բռնած են անշուշտ. Ի՜նչ մեծ փառք, ի՜նչ մխիթարական վիճակ . . .։

Դարձեալ Մասիսի միևնոյն թիւէն. «և կ'յուսանք թէ երկու կողմի ատենաբանից խօսածներն ատենագրութեան մէջ ճշգրիտ պիտի արձանագրուին՝ խորհրդածութեան և ուսումնասիրութեան նիւթ տալու համար ազգին և ապագայ երեսփոխանաց»։ Եւ ուրեմն ցարդ ազգ. Ժողով ըսուածին մէջ խօսող երեսփոխանաց խօսքերն ատենագրութեանց մէջ ճշգիւ չ'արձանագրուիր եղեր, որպէս զի ազգն ու ապագայ երեսփոխանք «խորհրդածութեան և ուսումնասիրութեան նիւթ» չունենան. ամո՜թ և մեծ նախատինք . . .։

Ահա մեր ազգ. Ժողովոյ մէկ համառօտ նկարագիրն՝ նոյն իսկ իւր անդամոց վկայութեամբ հաստատուած, Ժողով՝ որ յանդգնած է զինքն ի պաշտօն կոչող ազգին թանկագին ժամերն, օրերն, շաբաթներն, ամիսներն ու ա՜յսքան տարիներն ի զո՛ւր, ի դերև վատնել, և այս Ժողովն, որպէսզի՝ քստ Մասիսի, այժմ սթափելով՝ կանոնաւորութեան մէջ մտեր և օրուան ծանրակշիռ խնդրոյն մէջ երես պիտի ճերմկցնէ եղեր, ուստի միևնոյն դրութեան մէջ դարձեալ ուրիշ տեղ մը կը կարդամ. «Երեկի նիստին մէջ տեղի ունեցած վիճաբանութիւնք, որ քստ ամենայնի լուրջ էին» . . . բայց այս տեղ ակն յայտնի ցոյց տալէ առաջ այդ Ժողովոյ ցարդ գլխոյին լրջութենէ զուրկ դանուիլը՝ կեղրակացնեմ թէ՝ ընդերկար ազգին մորուքը խնդացող անխիղճ Ժողովոյ մը միջոցաւ Աւետեաց—Երկրի դռները նշմարել քիչ խելացութիւն չէ, քանի որ Սողոմ մ'ալ կրցած է Պողոս դառնալ. այլ սակայն կ'հարցնեմ. Հրաշք դեռ գոյութիւն ունին Երկրիս վրայ, թէ անդառնալի կերպիւ անցած են այն օրեր . . . ուրեմն համարձակ կարող եմ ըսել ՀԱՅՆ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎ ՉՈՒՆԻ՜. . . . դի եղածէն բարիք չ'սպասուիր . . .։

Զուղելով Արշալուսոյ ընթերցողաց դիւրազգաց սիրտերն ալ աւելի ճմլել կը բաւականանամ այսչափով և զանց կընեմ Ազգ. Ժողով ըսուածին դիւցազնական գործերը մի մի թուել և դրուատել. . . և կ'վերջեմ սոյն առաջին հատուածս՝ երկրորդ մը գրելու խոստմամբ, ուր պիտի պարզուին այս յոռի ընթացից ներքին և արտաքին պատճառներն։

(Ընդ հուպ)

Քոյդ

ՕՐՊԷԼ

ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄ

Ցաւալի է տեսնել որ քաղաքիս թեմերէն էօսէմիշի պէս փոքրիկ դիւղաքաղաքի մը մէջ փոքրիկ հայ Ժողովուրդ մը Բիւզանդացւոց կործանումը պատճառող դերը կը խաղայ այսօր։ Բիւզանդայի՝ մինչև կարեւոր խնդիրներու զբաղելով իրենց կացութիւնն ու առադան ապահովելու հարկին մէջ կը դտնուէին, սրբոց պատկերներն առխտակի՝ թէ մոմազօծ կտաւի վրայ պէտք է նկարել, մեռելի հանդէսին քանի՞ լապտեր պէտք է վառել քստ քրիստոնէական կրօնի ևայլն խնդիրներով կը ծեծկուին, և իրենց սպառնացող զօրաւոր թշնամիները պատարագո՞վ թէ հնչակումով պէտք է վանել, ասոր համար ալ իրարու քիթ կ'խածնէին և ականջ կը կտրէին . . .։

Այսպէս, մինչդեռ հայ ժողովուրդն ազգութեան և մարդկութեան հիմերն հաստատող տարրն, այսինքն կրթական խնդիրը քանի մը տարիներէ ի վեր ինկատի առնելով աշխատութեան սկսած կը թուի, ազգին մեր էօսէմիշցի ազգայինք Տ. Աբրահամի փտուն, անկարեւոր ու զզուելի խնդիրով կ'զբաղին և հակառակ կողմնակցութեանց բաժնուելով դերար բղջտելու չափ կը կռուին։

Սոյն կողմնակցութեանց արդարն ու անիրաւը քննել, դատել և ծանուցանելէ յառաջ մեր նպատակն է կողմնակցութեանց և կռուոյ առարկան մէջ տեղէն բառնալու ճամբան մտածել և գործադրութիւն առաջարկել։ Էօսէմիշցիներու մեծ մասն Տէր Աբրահամի բարձումով միայն կ'զգայ խաղաղութեան վերահաստատութիւնը, իսկ փոքրիկ մասն՝ որ նորին արժանապատուութեան ազգականներէ բաղկացեալ է, Տ. Աբրահամի ներկայութեամբ կը գուշակէ ազգին բարգաւաճումը. մենք ալ սբ. ամաքանութենէ քաղելով կը սենք թէ մարդու մը բացակայութեամբ ժողովուրդ մը չ'կորսուիր, թո՛ղ թէ խնդրոյ առարկայ եղող այդ մարդն իւր ներկայութեամբ ժողովուրդը կը կեղեքէ։ Հապա եթէ Տէր Աբրահամ Աստուած մի արասցէ, վախճանի, այն ատեն ի՞նչ ընելու է, եթէ յիշեալ փոքրիկ մասին այժմու առարկութեանց իրաւունք տրուի, Տէր Աբրահամի թաղման օրն ալ ազգային արձանագրութեանց մէջէն էօսէմիշի հայոց անունը պէտք է սրբել!!!։

Հիմայ տեսնենք թէ ի՞նչ է

ԹԵՐԹՕՆ

ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ

ԵՐՈՒԱՆԴ ԵՒ ԱՄԵԼԻԱ

Խոստովանահայր մը կը պարտաւորի լսել նաև առանձին եղած միջոցին այնպիսի գաղտնիքներու համար զրպ հաւատացեալները մեղ միայն հաղորդելու վստահութիւնն ունին. սակայն քանի որ քու ազագադ կազմելու համար այսօր ինձ կդիմես, կը պարտաւորիմ քու սխալդ յայտարարել, և խրատել զքեզ որ կորուստի վիհը չ'ինկնաս . . .։

— Ըսէք, ըսէք, գոչեց Միքայէլ սարսափահար։

Ի՞նչ կերպով սխալած կամ խաբուած եմ, շնորհք ըրէք։

— Հանդարտէ, խիստ պարզ է ըսելիքս, այսինքն երկու բառ՝ որով կրնաս վիճակիդ վրայ լրջօրէն խորհիլ։

— Եւ այս երկու բառերն . . .։

— Բարոյապէս մեռած, և նիւթապէս անբուժելի հիւանդութեան տէր . . .։

— Ո՞վ է այդ կորուսած մարմինը։

— Սիրուհիդ։

— Տիկին Մարթա՞։

— Նոյն ինքն, հանգուցեալ եղբօր ակը Արիստակէսի երեցկինն։

— Տիկին Մարթա՜, սիրուհի՜ս, բարոյապէս մեռած և նիւթապէս հիւա՜նդ, ձեր եղբօր երկեկինը . . .։

— Անկարելի է չեմ հաւատար . . .։

Աղէտալի լռութիւն մը տիրեց։ Տէր Իգնատիոս իւրովի մրմռաց. — այս մարդը կը սիրէ. բայց համբերութիւն, և հաւատի անմրկալ է, պիտի յաղթեմ. . . .։

Միքայէլ, իբրև սովորական մարդ մը ճակատագրի հարուածներուն տակաւը՝ հանդարտ ժպիտով մը խօսք առաւ։

— Կրնա՞ք, տէր հայր, փոքր ինչ բացատրութիւն շնորհել։

Զայնի և այլայլումի սոյն յանկարծական փոփոխումն տէր Իգնատիոս դող ելաւ, և քմծիծաղով մը պատասխանեց։

— Միթէ բացատրութեան պէտք ունի՞ս . . .։

— Անշուշտ, քանի որ իբրև հրէշուհի մը կը նկատուիք ձեր եղբօր կինն։

Տէր Իգնատիոս այս անդամ իր սիրտէն զարնուեցաւ։

— Ուրեմն ուշ դիր խօսքերուս, յարեց.—տիկին Մարթա անբարոյական կին մ'էր, յետոյ այպանելի հիւանդութեան մը վիճակելով բնութիւնը զուգաւորութեան անմերձելի կացութեան մը դատապարտեց զինքը . . .։

Հայատառնեայց սուրբ եկեղեցւոյ նուիրական պաշտօնեային սոյն շնական բարբառն Միքայէլ փոխանակ շանթահարելու տխուր և քաղցր ժպիտով մը պատասխանեց։

— Օրհնեալ ըլլաք, տէր հայր, որ այս գաղտնիքը ծանուցիք ինձ . . .։

Արժանապատիւ քահանան յաղթական գոհ ձեշտով մը յարեց։

— Կը տեսնես որդեակ, որքան զարմանալի է մարդուս կեանքը. մինչև այս վայրկենիս սիրուհիդ իբրև երկնային անմեղ հրեշտակ մը կընկատէիր . . .։

— Ստոյգ է, ընդմիջեց Միքայէլ.—սակայն ցաւ է ինձ խոստովանիլ որ մեր մէջ հակակիրա մը կը տիրէ այժմ, վասնզի դուք կը կարծէք որ սոյն ծանուցմամբ զիս իմ նպատակս եւ պիտի կեցուցնէք, այլ ընդհակառակն ձեր ծանուցումը սէրս կրկնապատկեց, որով իմ ապագայ երանութիւնս լիովին ձեղ կը պարտաւորիմ։

— Ուրեմն դու խենթ մ'ես։

— Ընդհակառակն շատ խելացի եմ, կը տեսնէք որ խենդութեան նշան մը չերևիր վրաս և ուղիղ կը տարամարանեմ, իսկ եթէ խենթ լինիլ հիմա անմիջապէս կը խելագրիլ զնեղ, խնդրի սիրուհիս թշնամանեցիք։

— Ուրեմն չե՞ս հաւատար ըսածիս։

— Ենթադրենք թէ ասոյդ ինի ըսածներդ, աւելի ազնիկ, տիկին Մարթա զիս սիրելով ու ինձմէ սիրուելով պիտի քաւէ իր մեղքերը դասով իր հիւանդութեան, ես իր հոգին կը պաշտեմ և ոչ մարմինը։

— Զաւակ չ'պիտի ունենաս։

— Աւելի ազնիկ, մեր սէրը չպիտի բաժնուի, ես զինքը պիտի սիրեմ իբրև իմ կինս ու ազջիկս, նա զիս պիտի սիրէ իբրև իր կինն իր լաւակը և իբրև իր հայրն . . .։

— Քանի որ տիկին Մարթայ կենսագրութիւնը ճանչելով կընուենիս զինքը, այն ատեն քաղաքակիթեալ աշխարհն ուրիշ անուն մը պիտի տայ քեզի . . .։

— Գահանա՛, գոչեց Միքայէլ այս վերջին խօսքերուն արիւնալի մնարկութեան վրայ դող ելած.—խոհեմութեան սահմանները չանցնիք։

— Խեղճ ազայ, մրմռաց տէր Իգնատիոս, սիրով խենթեցած և . . . »արիւն քո 'ի գլուխ քո», պիտի ա-մուսնանաս, քանի որ այս է կամքդ։

Նոյն պահուն Մարգարիտ ձեռքը փոքրիկ պահարանով մը մտաւ։

— Ահաւասիկ, պարոն, քեզմէ խնդրած ծառայութիւնս ըսաւ Միքայէլի տալով պահարանը.—այս նամակն իր հասցէին յանձնել, և ըսել որ անծանօթի մը տուն բերած է զայն։

— Միքայէլ հասցէն կարդալով յարեց։

— Այո՞ է միայն, տիկին, ձեր անբաւ բարեաց փոխարէն ինձմէ խնդրուած ծառայութիւնը, սակայն կրնայիք առանց որեւէ բարիք մը ընելու հրամայել ինձ որ իմ սիրոյ ուղղեալ նամակ մը իրեն հասցուներմ։

— Սա պայմանով որ դուն անձամբ պիտի յանձնես զայն, որով քու հաւատարմութեան օրինակ մը պիտի ընծայես թէ՛ ինձ և թէ՛ տէր հօր։

— Ուրիշ հրաման մը ունի՞ք տիկին։

— Լռեցաւ։

— Ուստի կրնամ երթալ, հաւատի ըլլալով իմ մտադիր երջանկութեան։

— Անշո՛ւշտ։

Պահ մը եաք երբ Միքայէլ ճամպարանօք կ'անցնէր Բէրայի մեծ փողոցն, բազմութեան մէջ երիտասարդ մը զինքը կեցուց ըսելով։

Շարն ընդ հուպ

Տ. Աբրահամ, ասկէ 8—10 տարիներ առաջ այդ պարոնն ամօթալի իրողութեան մը պատճառաւ Պօլսոյ փողոցները թափառելէ և ժամանակ մը Ս. Փրկչի հիւանդատունը . . . . սպասելէ ետեւ Էօտէմիշ կը դառնայ, պահ մը հոն պաշտօն կը վարէ և այս միջոցին ժողովուրդը նորէն կը պատակի նորին արժանապատուութեան դայլակերպ հովուութեան շնորհիւ. ժողովուրդը Իզմիրի աղդ. վարչութեան կը դիմէ, Տ. Աբրահամ հրաժարելու և հեռանալու կ'ըսելով, Էօտէմիշցիք իրենց եղբայրական յարկը կը մնան, անդառնալի կերպով կ'որոշուի որ այնուհետեւ Տ. Աբրահամ ոչ միայն Էօտէմիշի մէջ պաշտօն չ'վարէ, այլ հոն ոտք չ'կոխէ։

Այս անգամ Իզմիրի Ս. առաջնորդն իր առաջին ու թերեւս վերջին այցելութեամբն Էօտէմիշի ազգայիններն երջանկացնելու բարեհաճելով՝ Պայքնաբերէն անցած միջոցին Տ. Աբրահամ Նորին սրբազնութեան ոտքը կ'ինայ, կ'աղաչէ, կ'պաղատի որ իր մահամերձ որդին տեսնելու շնորհն չ'ընէ, բարեգութ հայր Սրբազանի սիրտը կը չարժի, խօսք կառնէ որ տըղան տեսնելէն ետեւ անմիջապէս Պայքնտրը պիտի դառնայ, և այսպէս նորին արժանապատուութիւնը նորին Սրբազնութեան կ'ընկերանայ. Էօտէմիշի ազգայինք իրենց սիրելի առաջնորդը դիմաւորած միջոցին Տ. Աբրահամ եւս կը դիմաւորուի որու պատճառաւ հին կռիւները կըսկսին աւելի ճոխութեամբ, նորին Սրբազնութեան սիրտը կը խաղայ և Իզմիր կը վերադառնայ քանի մ'օրէն։

Այն օրէն ի վեր Էօտէմիշ տակնուվրայ վիճակի մէջ է, հայ որեարք իրարու արիւն կ'սպառնան, քանիցս Իզմիրի վարչութեան կը դիմեն աղերսագրերով, կը լսենք նաեւ թէ Տ. Աբրահամ Ս. առաջնորդին հրամանին անսալու տրամադիր չէ, և իր քաղաքականութիւնն այնպէս կը պահանջէ որ իր գտնուած տեղէն մնա մ'անդամ շարժելու ոչ կամք ունենայ և ոչ նպատակ մինչեւ որ չվախճանի։

Արդ ի՞նչ կը մնայ ընել իրաց այս վիճակին մէջ. — ինչ որ ըրինք, մեք Իզմիրցիքս, սինլիքոր Եդեսեանի օրով, փոխանակ զիրար ուտելու Եդեսեանը արտաքսեցինք և խաղաղութիւնը վերահաստատեցաք։ Ուստի և Էօտէմիշցիք փոխանակ կամաւոր մարտիրոսներ լինելու . . . թող Տ. Աբրահամը վանտեն. սակայն Ն. արժանապատուութեան ազգականները կը դժկամակին և ղէր, հապա ի՞նչ է Իզմիրի վարչութեան պաշտօնն և պարտաւորութիւնը այս մասին. քանի մեզ դէշ չլինիր եթէ վարչութիւնն Էօտէմիշի հովիւ քաջն անպաշտօն հրատարակելով քաղաքէն հեռացնելու փութայ և անոր տեղ ՀՈՎԻՒ ԲԱՐԻ մը ընտրելու ձեռնարկէ. և Ս. առաջնորդն ալ նորին արժանապատուութեան մօրուսն ածիլել և զինքը փոխանակ տէրի աղատիտղոսով յորջորջել տալու սբբազան պարտաւորութիւնն 'ի դործ դնէ։

Այս է մեր դաղափարը։ Էօտէմիշ այսպէս կը հանդարտի. միջին կէտ չենք տեսներ, քանի որուն կուրծքի մէջ մէջ օձ մը պահել անկարելի է։

ԿԱՐԱՊԵՏ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

Գահիրէէն նոյեմ. 17 թուականաւ կ'հեռագրեն թէ, Անգլօ Էճիբշըն Պէնքինկ Գոմբանի դէբրամատան կողմանէ ներկայացուած քանի մը սեղանաւորներ առաջարկեցին Եգիպտոսի կառավարութեան՝ տալ Սուէյշի երկրորդ ջրանցքին շինութեան համար հարկ եղած դրամադլուխը, եթէ որոշէ ինք իր հաշուոյն շինել։

— Նոյն թուով Պերլինէն կիմացուներն որ, կայսերազուն իշխանն ու իր հետեւորդք ճէնովա հասան։

— Սուսանէն հասած լուրերը կըսեն թէ, ղօրապետ Հիքսի ղօրաբանակը ջնջուեր է, մէկ մասը ջարդուեր և մնացածն ալ թշնամւոյն կողմն անցեր է։ Այս լուրը ամսոյս 16ին տրուեցաւ, մինչ երկու օր առաջ հանողք հեռագիր մ'ալ կըսէ թէ, կառավարութիւնն այդ զրոյցը կըհերքէ։

— Շանկայիէն կը հեռագրեն թէ, Զինաստան պատրաստ է Անգլիոյ միջամտութիւնն ընդունիլ, Ֆրանսայի հետ ունեցած վէճին մէջ։

— Տէյլի Նիուզ, նոյեմ. 19 թիւ թերթին մէջ յօդուած մը հրատարակած է Եգիպտոսի դրծոց վրայ, ուր կը խօսի նաեւ գաղղ. շատ թերթերու յայտնած բաղձանաց վրայ, 'ի մասին Ֆրանսայի և Անգլիոյ միաձայնութեամբ՝ գանձային հսկողութեան մը հաստատումին։ Ցեռոյ կը յաւելու թէ, անգլիական կառավարութիւնը չպիտի կրնայ ընդունիլ զայդ, քանի որ այդ կերպով՝ Եգիպտոսի ներքին դրծոց մէջ օտար իշխանութիւն մը մուծուած պիտի ըլլայ, որոյ չըփափաքիր Անգլիա։

— Ֆրանսայի արտաքին դրծոց նախարար Պ. Շալմէլ Լաղուա հրաժարական տուաւ, առողջական վիճակը չներելուն համար։

Պետական խորհրդոյ նախագահ Ժ. Ֆերի անոր տեղն անցաւ։ Երեսփոխան Պ. Ֆալիէր Ժիւլ Ֆերիի յաջորդեց իբր պաշտօնակայ հասարակաց կրթութեան։

— Գահիրէէն, 19 նոյեմբեր թուով կը հեռագրեն թէ, Խարթումէն հասած լուրերուն նայելով Հիքս զօրավարին բանակը պաշարուած է թշնամիէն և ղուրկ՝ պաշարէ։

Սուաքիմի հիւպատոսը, որ 500 եգիպտական զօրքով մեկնած էր, Սօքարի մէջ յարձակումի մը կրեր է ապստամբաց կողմանէ, ուր թէ՛ ինք և թէ իր մարդոց 486ը ջարդուեր են։ Սուաքիմի բնակիչք ձիտտէ փախան։

— Աթէնքէն կը հեռագրեն ամսոյս 19 թուով թէ, նոյն օրը բարլամէնթի մշանջենաւոր յանձնախումբերն ընտրուեր են։

— Լոնտրայէն 20 նոյեմբեր թուով կ'իմացուներն թէ, Տէյլի Նիուզ լրագրին եգիպտոսի վրայ խօսելով կըսէ, որ Անգլիա կուզէ դի այս երկիրն ինքնին կառավարուի, առանց որ և է օտարին միջամտութեան։

— Սայիկոնէն հեռագիր մը ստացուներ թէ, Զին զօրքերը պարպեցին Սօնաէի և Գաք Նէնի ամրոցները։

— Պէլիրատէն կը հեռագրեն թէ, նոր սպստամբաց դլխաւորներէն երկու հոգի մահուան դատապարտուելով՝ դլխատուեցան։

— Գահիրէէն կիմացուներն հեռագրով թէ, եգիպտական կառավարութիւնը նոյեմբեր 20ին հարիւր յիսուն Պաշը պօղուք և խափշիկներէ կազմեալ վեց վաշտեր զրկած է Սուաքիմ։

— Ալէքսանտրիայէն 19 նոյմ. թուով կը հեռագրեն.—Երեկ հոս դօլէրայէն երեք հոգի մեռան։

Ամսոյս 13ին Մէքքէէն հասած լրոց համեմատ, նոյեմբեր 5էն մինչև 11 ոչ ոք մեռեր է դօլէրայէն, բայց 12ին 4 հոգի մեռեր են։ Մինչև նոյն թուականն Ճիտտէի մէջ առողջական վիճակը կատարեալ էր։

— Գերմանացի թերթի մը պատմածին համեմատ, Պիզմարք իշխանն անձամբ կայսրան երթալով Պ. Կիւերը դիմաւորեց, որուն համար իր Վակոն-սալոնը զրկած էր յատկապէս ի Համպուրկ։

Պետական այս երկու անձինք, դաղղիերէն տեսակցեցան։ Պիզմարք իշխանը, որ խիստ նիհարցած է, կ'երևի թէ ցաւօք կը տառապի։

— Զրոյց կայ թէ, Աւստրիոյ ծովային դրծոց նախարար Պ. Բոէք հրաժարական պիտի տայ որոյ պիտի յաջորդէ փոխ ծովակալ Պ. Սթէրնէք։

—Վաղքի լրագրոյ պատմածին նայելով, Շէյխ Օպէյտուլլահ գոլէրայէն մեռեր է Մէքքէի մէջ։

ՆԵՐՔԻՆ

—

Արտաքին դրծոց նախարարն հեռաւեալ շրջաբերական գիրն ուղղած է Պետութեան բոլոր դեսպանաց կառավարիչներուն.

Իմացած ենք, ոմանց դեսպանաց ընդհանուր կառավարիչներուն տեղեկագիրներէն թէ, Գաղղիոյ կառավարութեան հիւպատոսներն իրենց պաշտպանութիւնն 'ի դործ դնել կուզեն, օսմանեան դեսպաններու մէջ հաստատուող թունուզցիներու վրայ։

Ինչպէս ծանօթ է, Տաճկաստան երբէք ընդունած չըլլալով Պարտոյի դաշնադրութիւնը, և Թունուզն ալ օսմանեան պետութեան մէկ մասն ըլլալով, պէտք է որ Թունուզցիք իբր օսմանեան հպատակ ճանչուին և ամենևին չընդունուին անոնց նկատմամբ ո՛չ միջամտութիւն և ո՛չ օտար պաշտպանութիւն։

Արդ, կ'աղաչուի Ձեր Վսեմութիւնը, որ պէտք եղած հրահանգները տայ առ որ անկ է։

(Ստորագրեալ) ԱԱՐԻՖԻ

ԱՑԼԵՒԱՑԼ

—

Հետեւեալ հաստատներն ուղղուած են առ մեզ զորս կը հրատարակենք ընթերցողաց հետաքրքրութեան համար։

—

ՆՇԱՆԱՒՈՐ ՄԱՐԴԵՐՈՒ ՔՄԱԾԻՆ ՀԱՃՈՅՔԸ

Օպէր ձիու վրայ հեծած կը դրէր և կարելի չ'էր իրեն փարիզէն զատ ուրիշ տեղ դրել, նոյն իսկ եթէ աւելի դեղեցիկ և հրապուրիչ բնակարան մ'ըլլար։ Առատ ամենէն աղէկ լաթերով անկողնոյն մէջ պառկած կը շարադրէր և որքան դեղջական դեղեցկութիւնը կ'արհամարհէր, այնքան ալ կը սիրէր իւր կատուները։

Բնական դեղեցկութեան դէմ մինչեւոյն հակակրութիւնը կ'տըրուի Ցոնիծէթիի որ ճամբորդութեան ժամանակ միշտ կ'ընտանար փոխանակ ուշադրութիւն ընելու Իտալիոյ և Զուիցերիոյ վիպական տեսարաններուն։

Մէյերպէր փոթորիկի ժամանակ իր տան յարկին ներքև կը սիրէր յօրինել իր դրքերը։ Շիլլերի քնարը փտուն խնձորի հոտէն կը ներշնչուէր, զոր միշտ դրասեղանին մէջ պահած կ'ունենար. ասկէ զատ կուզէր ապրիլ միշտ այն առարկաներուն մէջ որոնք կը համապատասխանէին իր յօրինելու երկի նիւթին։ Երբ Մարի Սթուարի վերջին արարուածը կը դրէր սեւեր հագցուցած էր իւր ծառաներուն և բոլոր այն միջոցին որ Ուսլէնսթէյնի վրայ կը դրէր միշտ զօրահանդէսներ և այլն զինուորական տեսարաններ կը մնաթռէր, մինչ տունը իւր կնոջ պատերազմական երդեր երդել կըտար։

Նոյն օրինակ բաներ կը պատմուին նաև Լաֆոնթէն դաղղիացի առակախօսին որու կինը անդամ մը զինք դրասեղանին առջեւը տեսաւ զի յորդ արտասուք կը թափէր։

Լամարթին ամենէն ընտիր բաները առտու նախաճաշէն առաջ կրակին առջեւ նստած կ'դրէր։

Ալէքսանտր Տիւմայի դրասեղանը դասական անկարդ տակնուվրայութեան մը պատկերը կը ներկայէր և իւր աշխատութեան սենեակին դետինը թղթերով և դրքերով ծածկուած կըլլար ուր կը նստէր ինքն իրապէս պաշարեալ։ Նաեւ շուներ, կատուներ, հաւեր և երդիչ թռչուններ կը տեսնուէին զոր կը կերակրէր, կը դդուէր, կը խնամէր և միանդամայն կը դրէր։ Մինչ ներքը տպարանի մանչեր օրինակի կ'ըսպասէին նոյնպէս նաեւ դրավաճառներ և իրեն հետ դործ ունեցող մարդեր։ Շատ արագ կը դրէր, և մի և նոյն միջոցին քատէպ խօսակցութիւն կը բանար։ Խիստ անվոյթ էր հագուստի մասին։

—

Լոնտրայի կառավարութիւնն օրական չարժման վրայ հետեւեալ վիճակագրութիւնը կը կարդացուի Անգլիերէն թերթի մը մէջ։

Ամեն քսան և չորս ժամ Լոնտրայէն մեկնող կառախումբերուն թիւը 2200էն պակաս չէ։ Ասոնցմէ 1750ը քաղքին արուարձանները և շուրջը 30 մղոն տարածութեամբ սահմանադծի մը մէջ կը բանին։ Ցիսունը Սկոտլանդ և Իրլանտայի ու վաթսունն ալ դամաքի համար կը մեկնին։ 312 կառախումբ Վիքթորիա կայարանէն կեղնեն և 321 Լիվրբուլ ու 395 ալ Պրոթ-Սթրիթ ըսուած փողոցներէն։

Առաւօտեան ժամը 10էն մինչ երեկոյեան ժամը 11ը 1600 կառախումբ Լոնտրայի այլեւայլ կողմերը կ'երթեւեկեն, որ ըսել է ամեն մէկ ժամուն 120էն աւելի կամ մէն մի վայրկեանը երկու կառախումբ առանց հաշուելու Մէթրոբոլ ըսուած վիճակին կառախումբերը։

—

Երիտասարդ վիպասան մը կըսէ թէ նորատի կնոջ սիրտը լուսնի կը նմանի որ թէեւ կը փոխուի շարունակ՝ սակայն միշտ մարդ մ'ունի իւր մէջ։

—

Ֆրանքֆորթ քաղաքին Բարմ պարտէզին մէջ Դերմանիոյ կայսեր տրուած խնճոյքի մը առթիւ կայսերական սեղանը 100 հազար լիրայի արժողութեամբ ոսկեղէն սկաւառակով մը զարդարուած էր զոր Պ. Ռօտշիլ փոխ տուեր է։

—

Ամենէն նոր օրինակ խենթութիւնը լրագրի մը տպագրիչն կը պատահի որ վերջին ժամանակներս թշնամի թերթի մը մի պարբերութիւնը կ'արտատպէ սա վերնագրով. «Ցաւալի հարուած խելքի»։

Խմբագիր Տէր

Կը խնդրեմք անկիւն մը շնորհել հանիք սոյն մեր երկտող շնորհակալ դրութեան.

Ինչպէս արդէն Տնօրէն Խորհուրդս մանաւոր յայտարարութեամբ ծանոյց, Հինդչարթի դիշեր Գեր. Սբրբազան Հայր ատենախօսեց Ընթերցատան սրահին մէջ, ի նպաստ սոյն ազդօրուտ հաստատութեան։ Այս առթիւ մեր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնենք Նորին Սրբազնութեան, որ ճիշդ այն միջոցին Ընթերցատունը տեղւոյս ազգայնոց անտարբերութեան ղահ կերթար. անձնուիրաբար կենդանացուց զայն հասոյթի նոր աղբիւր մը բանալով, որ թէ ունկնդիրք օգտուեցան և թէ Ընթերցատունը իւր վիճակը ապահովեց դէթ այժմ։ Տնօրէն Խորհուրդս իւր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ այն ազգայնոց որ մեր հրաւէրին պատասխանելով պատուեցին զՍբրբազան ատենաբանը և զմեզ։

Այս երեկոյթէն 14 1/4 մէճիտ հասոյթ դոյացաւ, որոյ երկուքն ալ Ն. Սրբազնութիւնը նուիրեց։

Ատենաբանութեան նիւթն էր Հայաստանի հին ժողովրդեան բարոյական վիճակը։

ՏՆՕՐԷՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
ՀԱՅ ԸՆԹԵՐՑԱՏԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

	փոխ.	ընթացք	ազդ.
Արծթ մէճ.	25,15	25,05	20
Ոսկի օսմ.	125,	135,26	107,99
Սթէրլին	137,	148,25	118,56
Ոսկի դաղ.	109,50	118,49	94,60
Վեցնոց	101,50		
Հինդնոց	—		
Մէթալիք	63,		
Թղթադրամ	1000		

THE

LIVERPOOL & LONDON & GLOBE

INSURANCE COMPANY

ԼԻՎԵՐՊՈՒԼ և ԼՕՆՏՈՆ և ԳԼՕԲ

ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Աշխարհիս մէջ գոնուած հրդեհի ապահովական ընկերութիւններու

ՄԵԾԱԳՈՅՆԸ

Դրամագլուխ ի պատրաստի 6,679,175 Մարք. ոսկի

1884 տարեկան հասոյթ 4,632,484 » »

Ընկերութիւնը հիմնուելէն ի վեր վճարած կորուստը

17,742,924

Անուանի պատուիրակներուն բարձրագոյներու

—o—

Այս ընկերութիւնը կապահովէ հրդեհի դէմ թէ՛ Իզմիրի և թէ՛ շրջակայքի մէջ շէնքեր, կահկարասիներ, անշարժ գոյքեր, ապրանքներ, գործարաններ եւ. Անգլիական ամենէ մեծ ապահովական ընկերութեանց պայմաններուն համեմատ։

Ընկերութիւնը կապահովէ նաև կեանք, ապրելոց օժիտ, ցկեանս եկամուտ, (rente viagère) եւ եւ

Ապահովելոց տրուած վերջին բաժնեգինը (շահու բաժանումով միատեղ) 1¾ % եղան, տարեկան ապահովիայ գնոյն վրայ։

Գործակատար

ՃՕՆ Տ' ԱՆՏՐԻԱ

Ֆրանկաց թաղ, Անիմուան ա'Անտրիայի Ֆէրխանէն

Ապահովիլ ուզողը կրնայ դիմել նաև Եօլ–Պէյլէմիէն Փոխ Գործակատար Ս. Պապիմիսեան նոյնպես տեղեկանալու։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Պատիւ ունինք ծանուցանել Մեծարգոյ հասարակութեան որ «Լիվերպուլ Լոնտոն Գլոպ» անուն ապահովագրական ընկերութեան, Զմիւռնիոյ Ընդհանուր գործակալին կողմէ Փոխ–Գործակալութեան պաշտօն մեզ յանձնուելով, պատրաստ ենք ամէն տեսակ շէնք, կարասիք եւ եւ ապահովագրել նպաստաւոր պայմաններով թէ քաղաքիս մէջ և թէ շրջակայ տեղուանք։

Ցիշեալ ընկերութիւնը աշխարհիս վրայ գտնուած բոլոր ապահովագրական ընկերութեանց մէջ հոչակաւորն և մեծագոյնը կրնայ համարուիլ և իրեն դիմաց ամեն յամառ խարդախներ գոհ ըրած է, կը յուսանք որ Մեծարգոյ հասարակութիւնը այս ընկերութեան հարաբերը և նպաստաւոր պայմանները ինկատի առնելով, կը փութայ թէ ապահովագրութեան և թէ մասնաւոր տեղեկութեանց համար դիմել առ Մեծ. Ընդ. Գործակալն կամ առ մեզ Եօլ–Պէյլէմիէն

Փոխ–Գործակալք

ՆԳԲԱՐԳ Ս. ՍՊԱՐԹԱԼԵԱՆ

Զմիւռնիա 1/13 Նոյեմբ. 1885

ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ ՏՊԱՐԱՆ

THE

COMMERCIAL UNION

ԳՕՄԷՐՍԻԱԼ ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

—o—

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,500,000 ՍԹԼԼԻՆ ՈՍԿԻ

—o—

Այս Ընկերութիւնը հրդեհի դէմ կ'ապահովէ Իզմիրի և շրջակայ գիւղերուն մէջ, շէնքեր, կահկարասիներ, ապրանքներ, կալուածներ, գործարաններ և այլն։

ԳՕՄԷՐՍԻԱԼ ԻՒՆԻՕՆԸ միւս բոլոր ընկերութեանց տուած առաւելութիւնները կուտայ իրեն ապահովուողներուն։

Վճարելիք տուրքերը մասնաւոր պայմանագրութիւնով մը այս քաղաքս գտնուող միւս անգլիական ընկերութեանց վճարած տուրքերուն հաւասար են։

Վարչ. տորագրողները պատասխանութիւն ունին այս տեղ Ընկերութեան դէմ օրէնք գանգատի դոհութիւն տալու։

Գրասենեակ, Ֆռանսա թաղ, Վէրիի (այժմ Թէնէքիարի) Ֆէրխանէին մէջ հին Օսմանեան տեղատատան դիմացը։

ԳՈՐԾԱԿԱԼ

RALPH et JOHN GOUT

ՖԷՂԱՌ ՃՕՆ ԳՈՒ

գործակատարներ

ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ

QUEEN Թագուհին Ապահովական ընկերութիւնը կապահովէ հրդեհի դէմ թէ՛ Զմիւռնիոյ և թէ՛ Անգլիոյ մէջ։ — Կապահովէ նաև հրդեհի դէմ շէնքեր, կահկարասիք, անշարժ գոյքեր, ապրանքներ եւ եւն. թէ՛ Զմիւռնիոյ և թէ՛ շրջակայ գիւղերուն մէջ առաւելագոյն օգտակար պայմաններով. նոյնպէս նաև փոքր Ասիոյ, Սուրիոյ, Բաղդատանիոյ, Յունաստանի, Բուլգարիոյ և Բուլկիի գլխաւոր քաղաքաց, Միջերկրական, Յոնիական, Աբշիպելեան կղզեաց մէջ, թէ ուղղակի ներքին և թէ իւր Փոխ Գործակալաց միջոցաւ, որք Զմիւռնիոյ Ընդհանուր Գործակալութենէ կախումն ունին։

RELIANCE Վստահութիւն Ծովային Ապահովական ընկերութիւնը կապահովէ շրջենաւերու յանձնուած Ապրանք և Ասակ՝ Ծովային արկածներու և վտանգներու դէմ, թէ Զմիւռնիայէն ուրիշ տեղ ղրկուած տաեն և թէ օտար նաւահանգիստներէն Զմիւռնիա փոխադրած տաեն. նոյպէս փոխադարձաբար Միջերկրական Ծովու մէկ նաւահանգիստէն ուրիշ մը փոխադրուած ժամանակ։

Զմիւռնիոյ մէջ դիները խիստ չափաւոր են։

Կորուստները անմիջապէս կը վճարուին Զմիւռնիոյ կամ Անգլիոյ մէջ ապահովելոյն կամքին համեմատ։

ԴՐԱՍԵՆԵԱԿ Ֆրանկաց թաղ Քսէնոպուլոյի Ֆէրխանէն թիւ 2 և 3
ՃԻԻՂ. Բէշտիմալճլար պաշի Սէֆէրեան խանի վերի յարկը թիւ 3
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ.
Ճօն Ա. Ա. Կոռ

Ապահովել ուզողները կրնան նաև դիմել Սէֆէրեան խանին քով Եսայեաններու մաղազան ուր կը գտնուի
ՓՈՒՂ ԳՈՐԾԱԿԱԼ
Յ. Կ. Հիւսնեան

Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել վերոյիշեալ խանին վերի յարկը թիւ 3 մասնաճիւղին
ՏՆՕՐԷՆ
Բիրէր Ռ. Կոռի

QUEEN Ընկերութիւնը իւր 2,000,000 Անգլիական ոսկոյ դրամագլխին հետ միատեղ ունի նաև բաժնեհատոյց ԱՆՍԱՀՄԱՆ երաշխաւորութիւնը, որով կատարեալ վստահութեան արժանի է։

Ընդ. Գործակալը ՃՕՆ Ա. Ա. ԿՈՌ լիազօր պատասխանութիւն ունի ընկերութեանց դէմ եղած որևէ դանգատանաց և խնդրանաց պատասխանել և եղած կորուստները ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ վճարել։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ QUEEN ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Այտըն – Ա. Աբոստոլիտիս
Ատանա – Սուրսոք Լուսի Ֆոլլահ Բատատ
Ալեքսանտրէթ–Պէյրթանէթ և Քոմոնի
Պէրութ – Ե. Տ. Սուրսոք
Մաղնիսա – Մ. Տիտանոպուլոս
Մէրսին – Ե. Բատատ և Ընկ.
Նաղիլի – Ա. Սարուխանու օղլու
Սուսամ–Լէօն Միսիր
Թիրէ – Պ. Էսէպալօղլու
Էսքիշէհիր – Սոկրատ Հ. Անարի
Մէնէմէն – Տ. Զ. Մէյմար
Հին Ֆոչա – Բ. Վասլ
Նոր Ֆոչա – Ղրի
Պայընտիր–Հանի
Ուրֆա – Եօր. Միխայիլու և Ընկ.
Նոր Եկեղեցի–Ալեքս. Միխալօրուլ
Տիքիլի – Ղ. Ն. Սինանիոս
Զէյտիմ – Ալֆոնս Միշէլ
Մարաշ – Ս. Ստամբուլեանոս
Մուղլա – Բրատ. Հանի Քիրեաքոս
Բասարա – Յակոբ Ճէվահիրճեան
Տէմէսպամ – Եդուարդ Ֆիմիրէլի
Բատոս – Ա. Պարման
Լիմնոս – Ի. Վ. Լամբիտիս
Միտիլի – Եսան. Թէօտոսէատիս
Սաքիզ– Աբրահիմ Թրիքօն
Սիմի – Ն. Բէթրիսի որդիք

Ամեն գործակալութիւն իւր մասնաւոր ճարտարապետն ունի. Զմիւռնիոյ Ընդհ. Գործակալութեան ճարտարապետն է Մ. ՆԻՌՕԼԱ ՄԱՆԵԹԱ

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ RELIANCE ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Տէմիրճաղամ – Եդուարդ Ֆիմիրէլի
Կէլիպոլուս – Մ. Օտոնի
Եօրի – Ա. Պ. Թիան և որդիք
Թէօսթէնէ – Ի. Ա. Ակնիս
Լարնաքա – Ի. Զիրի և որդիք
Լէմնոս – Խր. Մրիտանան
Մաքրի – Ս. Ստամբուլեանոս
Մէրսինա – Ն. Թամթարաքիս
Միտիլի – Ի. Թէօտոսիատիս
Բիրէա } Ի. Բանատ
Ամէնդ }
Բիրլոս – Ե. Տիմաքօրուլոս
Բոտոս – Անթ. Պարման
Բոտոսթօ – Ե. Ռոսի
Թէսալոնիկ – Մանթալոն և որդիք
Սամսոն – Տ. Մուրատեան
Սիմի – Ն. Բէթրիսիս և որդիք
Թէնէտոս – Ն. Քոսթանդինիտիս
Թրիբոլի – Սբ. Քայէֆիլիս
Թուլչա – Եդուարդ Թէօտորոֆ
Վանի – Ա. Ի. Միսիր
Ուրֆա – Ե. Միխաիլու և Ընկ.
Վարնա – Անժ. Տիւրոնի
Այվալըք – Մ. Թ. Աբոսթոլէլիս
Ալեքսանտրէթ–Պէյրթանէթ և Քոմոնի
Ալաչատ – Տ. Վասոս
Պէրութ – Ե. Տ. Սուրսոք
Պուրիազ – Ա. Տուրոնի
Պրաիլա – Ի. Ա. Ակնիս
Քալամի – Վիքթոր Զան
Իրաքլիոն – Ե. Քօրսիս
Հանեա – Ա. Բրէվ
Քարլովասը – Ի. Տ. Եուանիտիս
Զէյտիմ – Սբ. Միշէլ
Կորնդոս – Թէօֆ. Ընտի
Քէրքիրա – Սթ. Միքրուտաքիս
Քօքօ – Գ. Եանուլիս
Տարտանէլ– Օսքար Միսիր
Քալիմնոս – Մանոլիս և Ընկ.
Սքալանովա – Ալեքս. Միխալօրուլ